

Kis összehasonlító nyelvtan / Een kleine vergelijkende grammatica

A múlt idő / De verleden tijd

BEPAAALDE VERVOEGING (b.v.) & ONBEPAAALDE VERVOEGING (o.v.) (verleden tijd – aantonende wijs)													
Hongaars			Nederlands										
<p>Er is alleen één vorm van de verleden tijd. Super ! ☺ Het teken van de verleden tijd is: -t of -tt</p> <p>1. Regelmatige groepen:</p> <p>1.1 Een van de twee tekens van de verleden tijd is:</p> <p style="text-align: center;">-t</p> <ul style="list-style-type: none"> • bij de werkwoordstammen die op <i>-l, -ly, -r, -rr, -n, -ny, -j, -ly,</i> of <i>-s, -z</i> eindigen en • bij de meeste tweelettergrepige werkwoorden, waarvan de stam op <i>-ad</i> of <i>-ed</i> eindigt: <p>Het wordt gevormd:</p> <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <th>Stam</th> <th></th> <th>+ t</th> <th>Persoonsuitgang</th> </tr> <tr> <td><i>tagad-</i></td> <td></td> <td>-t</td> <td><i>-ad</i></td> </tr> </table>			Stam		+ t	Persoonsuitgang	<i>tagad-</i>		-t	<i>-ad</i>	<p>↔ De verleden tijd wordt opgesplitst in twee subcategorieën: onvoltooid en voltooid. De Hongaarse verleden tijd is makelijker te leren dan de Nederlandse ☺</p> <p>1. Onvoltooid verleden tijd: <i>ik kwam</i> 2. Voltooid tegenwoordige tijd: <i>ik ben gekomen/ ik heb gevist</i> 3. Voltooid verleden tijd: <i>ik was gekomen/ ik had gevist</i></p> <p>De verleden tijd is af te lezen aan de persoonsvorm; voltooid of onvoltooid blijkt uit het gebruiken of niet gebruiken van het hulpwerkwoord <i>hebben/zijn</i>.</p> <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td><i>Je hebt ontkend / ontkende/ had ontkend</i></td> </tr> </table>		<i>Je hebt ontkend / ontkende/ had ontkend</i>
Stam		+ t	Persoonsuitgang										
<i>tagad-</i>		-t	<i>-ad</i>										
<i>Je hebt ontkend / ontkende/ had ontkend</i>													
	BEPAAALDE VERVOEGING	Persoonsuitgangen	ONBEPAAALDE VERVOEGING	Persoonsuitgangen									
(én)	<i>mostam, néztem, főztem</i>	-am, -em	<i>mostam, néztem, főztem</i>	-am, -em									
(te)	<i>mostad, nézted, főzted</i>	-ad, -ed	<i>mostál, néztél, főztél</i>	-ál, -él									
(ö)	<i>mosta, nézte, főzte</i>	-a, -e	<i>* mosott, nézett, főzött</i>	∅									
(mi)	<i>mostuk, néztük, főztük</i>	-uk, -ük	<i>mostunk, néztünk, főztünk</i>	-unk, -ünk									
(ti)	<i>mostatok, néztétek, főztétek</i>	-átok, -étek	<i>mostatok, néztetek, főztetek</i>	-atok, -etek									
(ök)	<i>mosták, nézték, főzték</i>	-ák, -ék	<i>mostak, néztek, főztek</i>	-ak, -ek									
	<i>mos, néz, főz</i>		<i>mos, néz, főz</i>										

* Het teken van de verleden tijd *-t* wordt rechtstreeks na de stam van het werkwoord geplaatst maar in de 3de persoon enkelvoud onbepaalde vervoeging (*) staat tussen het werkwoord en het teken van de verledentijd *-tt* een bindvocaal: *-ott/-ett/-ött* (ook nog: *tagadott, engedett* etc.)

Sommige uitzonderingen (dus niet alle!)
A kivétel erősíti a szabályt! ☺

tévedni – tévedt / tévedett
szenvedni – szenvedt / szenvedett

Uitzonderingen bevestigen de regel ☺

zich vergissen – zij / hij heeft vergist
lijden - zij / hij heeft geleden

1.2. Het ander teken van de verleden tijd is:

-tt

- als de werkwoordstammen eindigen op “een lange klinker + t” (b.v. *tanít, épít*),
- twee medeklinkers (*-rt, -nt, -lt, -st*, etc.) eindigen, of
- bij éénlettergrepige stammen, die op een *-t* eindigen, of
- bij éénlettergrepige stammen, die op een klinker eindigen:

*** -ott / -ett/ -ött**

Stam	bind- vocaal	+ t	Persoonsuit- gangen
<i>segít-</i>	<i>-e</i>	<i>-tt</i>	<i>-em</i>
<i>gyógyít</i>	<i>-o</i>	<i>-tt</i>	<i>-am</i>
<i>fut-</i>	<i>-o</i>	<i>-tt</i>	<i>-am</i>

Tegnap segítettem Péternek.

Pas op! * Voor het dubbele –t staat altijd een bindvocaal !

onderwijst, bouwt

Ik heb geholpen./ Ik hielp.
Ik ben genezen./
Ik heb gerend. / Ik rend.

Ik heb gisteren Peter geholpen. Ik hielp ...

Sommige uitzonderingen (dus niet alle!)
A kivétel erősíti a szabályt! ☺
mond - mondta / mondott
kezd - kezdte / kezdett

Uitzonderingen bevestigen de regel ☺
zegt – heeft gezegd
beginnt – is begonnen

2. Sommige onregelmatige werkwoorden

MENNI = GAAN

<i>megyek</i>	<i>mentem</i>	<i>ik ging</i>
<i>mész / mégy</i>	<i>mentél</i>	<i>je ging</i>
<i>megy</i>	<i>ment</i>	<i>hij / zij ging</i>
<i>megyünk</i>	<i>mentünk</i>	<i>wij gingen</i>
<i>mentek</i>	<i>mentetek</i>	<i>jullie gingen</i>
<i>mennek</i>	<i>mentek</i>	<i>ze gingen</i>

JÖNNI = KOMEN

<i>jövök</i>	<i>jöttem</i>	<i>ik kwam</i>
<i>jössz</i>	<i>jöttél</i>	<i>je kwam</i>
<i>jön</i>	<i>jött</i>	<i>hij / zij kwam</i>
<i>jövünk</i>	<i>jöttünk</i>	<i>wij kwamen</i>
<i>jöttök</i>	<i>jöttetek</i>	<i>jullie kwamen</i>
<i>jönnek</i>	<i>jöttek</i>	<i>zij kwamen</i>

VAN = ZIJN

<i>vagyok</i>	<i>voltam</i>	<i>ik was</i>
<i>vagy</i>	<i>voltál</i>	<i>je was</i>
<i>van</i>	<i>volt</i>	<i>hij / zij was</i>
<i>vagyunk</i>	<i>voltunk</i>	<i>wij waren</i>
<i>vagytok</i>	<i>voltatok</i>	<i>jullie waren</i>
<i>vannak</i>	<i>voltak</i>	<i>zij waren</i>

HINNI; INNI = GELOVEN, DRINKEN

<i>hiszek iszom</i>	<i>Híttem, ittam</i>	<i>ik dronk</i>
<i>hiszel iszol</i>	<i>Hitted, ittad</i>	<i>je dronk</i>
<i>hisz iszik</i>	<i>Hitte, itta</i>	<i>hij / zij dronk</i>
<i>hiszünk iszunk</i>	<i>Hittük, ittuk</i>	<i>wij dronken</i>
<i>hisztek isztok</i>	<i>Hittétek, ittátok</i>	<i>jullie dronken</i>
<i>hisznek isznak</i>	<i>Hitték, itták</i>	<i>zij dronken</i>

ALUDNI, FEKÜDNI = SLAPEN, LIGGEN

<i>alszom, fekszem</i>	<i>aludtam</i>	<i>ik sliep</i>
<i>alszol, fekszel</i>	<i>aludtál</i>	<i>je sliep</i>
<i>alszik, fekszik</i>	<i>aludt</i>	<i>hij / zij sliep</i>
<i>alszunk, fekszünk</i>	<i>aludtunk</i>	<i>wij sliepen</i>
<i>alszotok, fekszetek</i>	<i>aludtatok</i>	<i>jullie sliepen</i>
<i>alszanak, fekszenek</i>	<i>aludtak</i>	<i>ze sliepen</i>

INNI, ENNI = DRINKEN, ETEN (hier alleen de onbepaalde vervoeging)

<i>iszom, eszem</i>	<i>ittam, ettem</i>	<i>ik at</i>
<i>iszol eszel</i>	<i>ittál, ettél</i>	<i>je at</i>
<i>iszik eszik</i>	<i>ivott, evett</i>	<i>hij / zij at</i>
<i>iszunk eszünk</i>	<i>ittunk, ettünk</i>	<i>wij aten</i>
<i>isztok esztek</i>	<i>ittatok, ettetek</i>	<i>jullie aten</i>
<i>isznak esznek</i>	<i>ittak, ettek</i>	<i>ze aten</i>